

(Folytatás az 1. oldalról.)

segeit, vagy megyei, központi segítségben bízza, olyan fejlesztéseket is tervbe vett, amelyek megvalósításához nem voltak meg a feltételek. Előfordult a beruházások alátervezése, vagy túl költséges megoldások választása is.

— Az eredmények mellett nem lehet szó nélkül hagyni, hogy a tanácsok több fontos területen, különösen kórházak, kollégiumok, vízművek, szennyvíztisztító művek építésében és a vízvezeték-hálózat bővítésében elmaradtak tervük időarányos teljesítésében. Ezt tervszerűbb munkával, jobb koordinációval fokozatosan pótolniuk kell.

— A tanácsok többsége a költségvetési eszközeivel is évről évre tervszerűbben, kiegyensúlyozottabban gazdálkodik, biztosítja a több mint 16 ezer intézmény zavartalan működését.

Sokat vitatott téma a tanácsok pénzmaradványainak nem egyértelmű megítélése. A viszonylag magasnak tűnő pénzmaradvány egyik oka kétségtelenül a helyenként túl óvatossággal történő elvonások, és a feladatok elvégzésének hiányos előkészítése. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a maradvány mintegy 1800 tanács és több mint tízezer intézmény között oszlik meg, jelentős részét teszi ki a kötelező tartalék, az áthúzó kötelezettség fedezete, és a bevételi többlet.

— A törvény növelte a helyi tanácsok hatáskörét az intézmények létesítésében, fenntartásában, vezetésük kivételében. A törvénytervezet parlamenti vitáiban, de később, a végrehajtás során is volt olyan aggály, hogy a községi tanácsok nem tudnak majd megbirkózni ezzel a feladattal. Most már megállapítható, hogy helyes volt a hatáskör leadása.

— Az eddig széleskörűen kibontakozott, eredményes gazdasági koordinációban még sok a kiaknázatlan lehetőség. Többek között biztosítani kell, hogy a nem tanácsai szervek arányosan vegyék ki részüket a közösen létrehozott intézmények működtetéséből, mert ez éppúgy közös érdek, mint a létesítés.

— A tanácsai ügyintézés törvényesnek mondható. Az évenként kiadott több mint másfél millió határozatból a jogorvoslati folytán megváltoztatott határozatok aránya alig haladja meg az összes határozat 1 százalékát. Ez az arány viszonylag kedvező, mégis évenként mintegy 20 ezer ügyfelet érint.

— Az utóbbi években megtörtént az igazgatási hatáskörök felülvizsgálata és leadása. Ma már az ügyek több mint 80 százalékát helyben intézik, ami előnyösebb a lakosságnak, jobb feltételeket teremtett az ügyintézéshez, mert a nagyobb helyismeret birtokában megafanozottabb döntéseket lehet hozni.

— A bürokratizmus csökkentésében, megelőzésében a központi szerveknek is jelentős szerepük van. Ide értem a tanácsai hivatalt is. Bonyolult, nehézkes jogszabályok alapján nem lehet az eljárást egyszerűen lefolytatni. Fontos az is, hogy csak a valóban szükséges adatokat, jelentéseket kérjük. Az ügymenetvizsgálatoktól, a korszerű technikai eszközök, gépek alkalmazásától jelentős javulást várunk. Az állami népszámlálási rendszert, a központi nyilvántartás rendszerének most folyó kiépítése is lehetővé teszi, hogy az állampolgárok ismétlődő „zaklatása” nélkül, szinte „gombnyomásra” kapjuk majd meg a szükséges adatokat.

— Az utóbbi időben több intézkedés történt a tanácsai dolgozók fokozott erkölcsi és anyagi megbecsülésére, élet- és munkakörülményeinek javítására is. A tanácsoknál is 44 órára lett a munkahét, növekedett a jutalomalap, a községekben lakásépítési kedvezményeket kaptak, javultak a munkahelyi körülmények, és a továbbtanulási lehetőségek. Jelentős és idő-

szzerű intézkedés volt a tanácsai dolgozók bérrendezése, amely várhatóan elősegíti a képzetesebb és stabilabb apparátus kialakítását, a vezetés színvonalasabbá tételét. Ennek jelei már most is tapasztalhatók.

— A tanácsai munka leggyengébb pontja még a község. Emellett, főleg a városi és a fővárosi kerületi tanácsoknál és járási hivataloknál okoz gondot az államigazgatáshoz is értő és a tanácsai munkában gyakorlatlall rendelkező szakemberek, műszakiak, közgazdászok, jogászok, orvosok, pedagógusok hiánya. Az előírt képesítési követelmények betartásához mintegy 4000 felsőfokú végzettségű szakember hiányzik.

Borbándi János:

A demokrácia államunk természetesen létformája

— Országgyűlésünk olyan időben tárgyalja a tanács törvény végrehajtásának tapasztalatait, amikor egész dolgozó népünk pártunk XI. kongresszusára és hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára készül, amikor elért eredményeink számbavételével és további feladataink meghatározásával foglalkozunk — kezdte beszédét Borbándi János. Eredményeinkben jelentős szerepe van szocialista államunknak, melynek politikai alapja a munkásosztály és a parasztság szövetsége, feladatait pedig a lakosság, a dolgozó milliók közreműködésével és támogatásával végzi. Ezen belül a tanácsok is részesül, formálói eredményeinknek. Munkájuk összetett, sokirányú, kapcsolatban van egész társadalmi életünkkel és politikai rendszerünkkel. Nem a tanácsok „belügyéről” van tehát szó, hanem államrendszerünk és egész társadalmunkat érintő, a közvélemény érdeklődését is joggal kiváltó belpolitikai eseményről.

— Az értékelés lehetőséget nyújt arra is, hogy mérlegeljünk: hogyan kapcsolódik a tanácsok munkája az államélet és a szocialista demokrácia fejlesztésének a párt és a kormány által meghatározott programjához, hogyan érvényesül a tanácsok társadalmi politikai szerepe, hogyan alakulnak tömegkapcsolataik, és mennyire sikerül.

Az A belső tartalékok felhasználása lényegében megtörtént. Az apparátus további „minőségi” javítása eredményezheti elsősorban a munka színvonalának a javulását.

A tanácsok azzal javíthatják munkájukat, hogy öntevékenyebben élnek a törvényben kapott kedvezőbb lehetőségekkel. A tanácsok további feladatai adottak: következetesen végre kell hajtaniuk a jogszabályokat, meg kell valósítaniuk a központi és a maguk által kitűzött célokat, teljesíteniük kell a IV. ötéves tervet. Fontos követelmény, hogy — a szükségletek és a lehetőségek reális felméréseivel — jól képzésük elő V. ötéves terv-

ket. Továbbra is megkülönböztetett figyelmet kíván a lakosság ügyeinek törvényes, szakszerű és gyors intézése, a bürokratizmus visszaszorítása.

A tanácsok tagjaiban és dolgozóiban megvan a határozott szándék, hogy megfeleljenek a növekvő követelményeknek. Ma már minden lényeges feltétel adott ahhoz, hogy a tanácsok munkája folyamatosan fejlődjen, eredményesen valósítsák meg az állami feladatok helyi végrehajtását, teljesítsék hivatásukat, a lakosság szolgálatát. Meggyőződésem, hogy egy év híján negyedszázados tevékenységük eredményei megfelelő biztosítékot is nyújtanak erre.

elteltével elegendő tapasztalattal rendelkezünk, hogy megállapítsuk: a tanács törvény bevált, jól szolgálja társadalmi céljainkat, időállóan szabályozza a tanácsok működését, eredményesebbé tette munkájukat.

Tanácsaink jellegéből ered, hogy fontos közfunkciót gyakorolnak, amikor intézik az állampolgárok ügyeit, jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg, s végrehajtják az állami döntéseket.

Az utóbbi években a tanácsai igazgatási tevékenység, a hatósági munka színvonala javult, közelebb került a lakossághoz, és sok tekintetben egyszerűbbé vált. Ebben jelentős szerepe van a kormány 1971-ben hozott határozatának, amely rögzítette az igazgatási tevékenység egyszerűsítésének és javításának feladatait. Bürokratikus jelenségek, azonban továbbra is előfordulnak a tanácsoknál és az államigazgatás egyéb ágazataiban. Ezzel nem békélhetünk meg, mert a legegyszerűbb államigazgatási ügy is a bosszúságok forrása lehet, ha elintézése felesleges utánjárást igényel, ha az állampolgár ridegséggel, bürokratikus formalitásokkal találkozik, vagy a segítőkészség hiányát tapasztalja. Fontos követelmény, hogy a tanácsai dolgozó munkájában ne csak az ügyiratot lássa, hanem mindezek előtt a mögötte levő embert.

Tóth Szilveszterné:

Fellendült a tanácsai munka

A tanács törvény hatálybalépése után már több mint három év eltelt. Örömmel mondhatjuk, hogy nagy fejlődést hozott az államigazgatás minden szintjén. A tanács törvény rendelkezése, újszerű intézményformái bevezetésétől kezdve a lakosság, gyorsan reagált a gyakorlati életben a végrehajtásra. A tanácsok jobban együttműködnek a választókkal. Esedékes beszámolókat 90—95 százalékban megtartották. A tanácsstagi beszámolók nem formálisak, önkritikusak, jól tájékoztatnak a területi feladatok ellátásáról.

Az ország lakosságának közel ötven százaléka községekben vagy városoktól távolabb eső területeken él, ahol elengedhetetlen a kvalifikált államigazgatási dolgozók biztosítása, akik a magasabb követelményeknek megfelelnek. Az 1971. évi I. törvény hatálybalépése, a szocialista államigazgatás megvalósítása érdekében a tanácsai apparátusban dolgozóknak tudásuk legjavát kell nyújtani. Községekben a legújabb tanácsai bérzést megelőző időszakban nem sikerült olyan kvalifikált apparátus kialakítani, amely a fentebb említett követelményeknek mindenben megfelel.

Választókerületemből a községi tanácsok egyenlő problémáját említem meg. A községeknek igen komoly gazdasági és politikai jelentősége van a tanyaterületekről a belterületre vonzódásnak. A lakosok, főleg a fiatalok a belterületen telepszerű lakásépítéshez alkalmas közművesített telkeket igényelnek. Nem beszélve a község alapellátásának, biztosításáról, egészségügyi, gyermekjóléti és közművelődési intézmények megvalósításáról. A községek saját fejlesztési alapból főleg a csatornázást nem tudják megvalósítani. Jó lenne az ötéves terv időszakában bizonyos mértékű célcsoportos közműfejlesztés azoknál a községeknek, ahol ez indokolt. A községek tervszerűen készüljenek a célok megvalósítására, ezért a pénzeszközöket az OTP-nél tartós betétben gyűjtik. Gyakran kerülnek azonban olyan helyzetbe, hogy az árváltozások következtében a végszámla kifizetéséhez nem elegendő a

fedezet, és egymástól próbálnak fejlesztési alapot kölcsönkérni. Ezek nem túl nagy összegek — kétszáz-ezer, ötszáz-ezer forintig terjednek általában. Jó lenne a megyei tanácsoknak az OTP megyei igazgatóságain keresztül fejlesztési hitelalapot biztosítani az átlagpénzmaradványok figyelembe vételével. Közleplejárati hitelt adhatnának. Erre az OTP-igazgatóságok szakmai felkészültsége megvan, így biztonságosan oldhatnák meg a tanácsok átmeneti pénzügyi nehézségeit, és egyben ösztönöznék a községeket további fejlesztési alapok tartós betétként való elhelyezésére, illetve takarékosra.

Az általam elmondottak csak az önkormányzat gazdasági oldalát jelzik. A másik oldal, a társadalmi, közéleti, kulturális és egyéb területeken a nagyobb felelősséget, több kezdeményezést, a szellemi értékek feltárását és közéleti kibontakozását jelenti. Es örömmel mondhatom, hogy ez a másik oldal már eddig is nagyszerű eredményeket hozott. Nagyközségi, községi, közös tanácsai és nem tanácsai szervekkel való jó együttműködést példázza megyénkben 10—12 községben a társadalmi összefogás, ahol belterületi útépítés, óvoda- és iskolaépítés, könyvtár- és kultúrterület kialakítása, a különböző szervek és az egész lakosság részvételével. Az említett példák bizonyítják, hogy a tanács törvény önkormányzati jellegén nem kizárólag pénzügyi, anyagi lehetőségeket ért, és elsősorban nem azt, hogy a községi tanács egyedül képes legyen saját maga és a községi intézmények fenntartására a közösség összefogása nélkül. A tanácsai önkormányzat gazdasági tartalommal való megtöltésében elengedhetetlen a nem tanácsai szervekkel való szoros együttműködés.

Az elmúlt évek tapasztalatait az mutatják, hogy a gazdasági szervek mind többen kapcsolódnak a terület- és településfejlesztéshez. A lakosság szükségleteinek kielégítését szolgáló feladatok megoldásában részt vesznek. Mindezek azt igazolják, hogy a tanácsok, mint a terület gazdái, egyre inkább betöltik azt a szerepet, amit a tanács törvény az önkormányzati jelleg meghatározásával számukra meghatározott.

Hozzászólás helyett...

Beszélgetés két Csongrád megyei képviselővel

Az országgyűlés második napján már a tanács törvény végrehajtásáról volt szó, de a képviselőket még mindig élénken foglalkoztatta az előző napon elfogadott külkereskedelmi törvény. A külkereskedelmi tevékenység ma már nem pusztán adás-vétel, hanem a nemzetközi gazdasági kapcsolatok merőben új formája, esetenként műszaki-termelési együttműködés. Ebben olyan gazdasági szervezetek is részt vehetnek, amelyek egyébként nem rendelkeznek külkereskedelmi joggal. Az új törvény több szempontból is előbbrelépést jelent, erről beszélgettünk a tanácsok országgyűlési képviselőjével, az NKPV szegedi üzemének vezetőjével.

— Bővíti-e a vállalatok lehetőségeit a külkereskedelmi törvény?

— A törvény elsősorban az exportáló termelő vállalatokat érinti — mondta —, egyéges rendszerbe foglalja a jogi szabályozást, és a jelen gyakorlat kisebb-nagyobb hibáit kívánja megszüntetni. Lehetőség van a külkereskedelmi joggal rendelkező vállalatok körének kiszélesítésére, minden attól függ, hogyan élnek vele. Kérni kell ezt a jogot olyan nagyvállalatoknak, amelyeknél a külkereskedelmi tevékenység folytatásához szükséges gazdasági, szervezeti és személyi feltételek adottak, vagy megteremthetők.

— Miben könnyíti a külkereskedelmi kapcsolatokat megteremtését?

— A külföldi partnerek engedélyt kaphatnak arra, hogy — amennyiben külkereskedelmi politikájuk a miénkének és népgazdasági érdekeinknek megfelel — képviselőket, irodákat hozzanak létre Magyarországon. Ez megkönnyíti, egyszerűsíti a tárgyalásokat, közvetlenebb kapcsolatokat eredményezhet, meggyorsítja az export-import tevékenységet. Ez fordítva is érvényes. A törvény lehetőséget ad arra is, hogy magyar érdekviseletek alakuljanak külföldön. Természetesen mindent keretjelleghen határozza meg az új törvény, a részletkérdések a gyakorlatban tisztázódnak majd.

A tanács törvény végrehajtásának tapasztalatairól kérdeztük dr. Antalffy György egyetemi tanárt, országgyűlési képviselőt, aki a következőket válaszolta:

— A szocialista népképviselői alapvető elve, hogy a képviselők a törvények végrehajtásában is részt vesznek. A tanács törvény éppen ilyen törvény, amelynek végrehajtásában legaktívabban vesznek részt a törvényhozók maguk, hiszen ennek szálai egész életüket átszövik.

— Mi a véleménye a tanácsok önállóságáról?

— A jelenleg hatályos tanács törvénnyel kapcsolatban is vannak olyan nézetek, ame-

lyek csak részgazságokat tartalmaznak. Vegyük például azt, hogy ez az önállóság teljes gazdasági önállóságot is jelent. Mit vártak az emberek? Azt, hogy ennek kapcsán mindenre lesz pénz, hiszen a tanácsok önmaguk adják. Nem így lett természetesen, mert több pénz nincs, arra van csak lehetőség, hogy a meglévő anyagi eszközök felhasználására kedvezőbb feltételeket teremtsenek a tanácsok, önálló kezdeményezéssel, szervezéssel, egyszerűséggel.

— Miként szolgálja a III. tanács törvény a demokratizmus szélesítését?

— Részben bizonyos népképviselői szervek megszűnése, részben a közvetett választások felszínre hoztak olyan véleményeket Szegeden is, hogy visszafelé léptünk a demokratizmus szempontjából. Az eltelt három és fél év nem volt elég arra, hogy végleges következtetéseket vonjunk le, annyit azonban biztosan tudunk, hogy nem visszafeléjőlésről van szó, hanem módszerbeli változásról. Most más a demokrácia szélesítésének formája és tartalma is.

Dr. Antalffy György hangsúlyozta, hogy ami kiállt a próbát, az maga a tanácsrendszer. Törvényeit mindenképpen szükséges az élethez igazítani. A III. tanács törvényről is bebizonyosodott, hogy végrehajtható. Két dologban kell előbbre lépni: a közigazgatási eljárás további egyszerűsítésében és a közigazgatási szemlélet csiszolásában. Szerencsére, egyre kevesebbszer fordul elő, hogy a tanácsnál csak az aktát látják, az embert nem. Biztató jelenségnek tekinthetjük azt is, hogy az egyetemen egyre több hallgatója van az államigazgatási szaknak, ami megfelelő személyi utánpótlást ad a tanácsai hivataloknak.

Bálint Ibolya